

Sygn. akt IV KK 412/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Danuta Bratkrajc

w sprawie S. A.

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 kpk

w dniu 9 lutego 2016 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w B.

z dnia 7 listopada 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok łączny Sądu Rejonowego w B. w
zakresie rozstrzygnięć zawartych w jego punktach II i IV oraz w
tej części przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy postępowaniem o wydanie wyroku łącznego objął następujące wyroki dotyczące skazanego S. A.:

1. Sądu Rejonowego z dnia 04.09.2003 r., sygn. akt II K 1087/02, skazujący za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i in., popełnione w dniu 28 maja 2002 r., na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności poprzez nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie, którym oddano skazanego pod dozór kuratora, zwolniono od ponoszenia kosztów sądowych;
2. Sądu Rejonowego z dnia 08.06.2004 r., sygn. akt II K 492/03, skazujący za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i in., popełnione w dniu 8 czerwca 2003 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności, za przestępstwo z art. 189 § 1 k.k., popełnione w dniu 8 czerwca 2003 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, na karę łączną za w/w czyny 2 lat pozbawienia wolności, warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 5 lat, którym oddano skazanego pod dozór kuratora, zaliczono mu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 12.03.2004 r. do dnia 08.06.2004 r., zwolniono od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 25.01.2006 r. sygn. akt X Ko 2085/05, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności i zaliczono na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 08.06.2003 r. do dnia 09.06.2003 r. i od dnia 12.03.2004 r. do dnia 08.06.2004 r.;
3. Sądu Rejonowego z dnia 04.01.2005 r., sygn. akt II K 822/04, skazujący za przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w dniu 8 października 2003 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 3 lat, oddano skazanego pod dozór kuratora, zobowiązano go do naprawienia szkody, zasądzono koszty obrony z urzędu, zwolniono od ponoszenia kosztów sądowych, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 18.03.2008 r. - sygn. akt X Ko 362/08, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 9.10.2003 r., następnie postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9 maja

2014 r. sygn. akt II Ko 133/14, zamieniono karę 8 miesięcy pozbawienia wolności na karę 30 dni aresztu przewidzianą w art. 124 § 1 k.w., zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 9 października 2003 r., postanowieniem z dnia 30 lipca 2014 r., zaliczono skazanemu na poczet orzeczonej postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9 maja 2014 r. sygn. akt II Ko 133/14 kary 30 dni aresztu okresy: zatrzymania w dniu 9 października 2003 r. oraz okres od dnia 23 czerwca 2010 r. do dnia 22 lipca 2010 r. w ramach odbytej w sprawie II K 800/08 kary łącznej, uznając orzeczoną karę 30 dni aresztu za wykonaną w całości;

4. Sądu Rejonowego z dnia 09.02.2005 r., sygn. akt II K 814/04, skazujący za przestępstwo z art. 288 §1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., przy zast. art. 12 k.k., popełnione w dniu 12 marca 2004 r., na karę roku pozbawienia wolności, którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 3 lat, oddano skazanego pod dozór kuratora, zobowiązano go do naprawienia szkody, zasądzone koszty obrony z urzędu, zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 08.02.2008 r. - sygn. akt X Ko 2775/07, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 12.03.2004 r. do dnia 13.03.2004 r.;

5. Sądu Rejonowego z dnia 11.04.2005 r., sygn. akt II K 948/04, skazujący za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. i in., popełnione w dniu 4 lutego 2004 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 3 lat, zobowiązano oskarżonego do naprawienia szkody, oddano go pod dozór kuratora, zasądzone koszty obrony z urzędu, zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 18.03.2008 r.- sygn. akt X Ko 363/08, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 05.02.2004 r.;

6. Sądu Rejonowego z dnia 12.05.2005 r., sygn. akt II K 180/05, skazujący za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 8 listopada 2004 r., na karę

8 miesięcy pozbawienia wolności, którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 3 lat, zobowiązano skazanego do naprawienia szkody, oddano go pod dozór kuratora, zasądzone koszty obrony z urzędu, zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 18.03.2008 r. - sygn. akt X Ko 361/08, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 09.11.2004 r.;

7. Sądu Rejonowego z dnia 11.07.2006 r., sygn. akt II K 573/06, skazujący za przestępstwo z art. 233 § 1 k.k., popełnione w dniu 14.04.2004 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 5 lat, oddano skazanego pod dozór kuratora, zwolniono go od ponoszenia kosztów sądowych, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 30.12.2008 r. - sygn. akt X Ko 2133/08, zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 06.04.2006 r. do dnia 07.04.2006 r.;

8. Sądu Rejonowego z dnia 09.10.2007 r., sygn. akt II K 813/07, skazujący za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., popełnione w dniu 9 września 2005 r., na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. i in., popełnione w dniu 16.09.2005 r. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którym orzeczono karę łączną za w/w czyny 3 lat pozbawienia wolności, zasądzone koszty obrony z urzędu, zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów sądowych;

9. wyrok łączny Sądu Rejonowego z dnia 30.06.2009 r., sygn. akt II K 800/08, w ramach którego połączono skazanemu w pkt I wyroku jednostkowe kary ograniczenia wolności i pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 04.09.2003 r. - sygn. akt II K 1087/02 i wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 08.06.2004 r. - sygn. akt II K 492/03, następnie w pkt II połączono skazanemu jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami: Sądu Rejonowego z dnia 04.01.2005 r. - sygn. akt II K 822/04, Sądu Rejonowego z dnia 09.02.2005 r. - sygn. akt II K 814/04, Sądu Rejonowego z

dnia 11.04.2005 r. - sygn. akt II K 948/04, Sądu Rejonowego z dnia 12.05.2005 r. - sygn. akt II K 180/05 i Sądu Rejonowego z dnia 11.07.2006 r. - sygn. akt. II K 573/06, i w miejsce orzeczonych tymi wyrokami kar wymierzono skazanemu jedną karę łączną 4 lat pozbawienia wolności.

10. Sądu Rejonowego z dnia 4.07.2013 r., sygn. akt II K 993/12, skazujący za przestępstwo z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k., popełnione w dniu 9 września 2012 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności na okres 2 lat, tytułem próby, orzeczono nawiązkę na rzecz pokrzywdzonej, zasądzone od skazanego koszty sądowe.

Sąd Rejonowy, wyrokiem łącznym z dnia 7 listopada 2014 r., w sprawie o sygn. akt II K 335/14, orzekł:

- I. stwierdził, że traci moc orzeczenie o karze łącznej zawarte w pkt II wyroku łącznego Sądu Rejonowego z dnia 30 czerwca 2009 r., o sygn. akt II K 800/08,
- II. na mocy art. 85 k.k. i 86 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. połączył orzeczone wobec skazanego wyrokami oznaczonymi w punkcie 4, 5, 6 i 7, wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 09.02.2005 r. - sygn. akt II K 814/04, wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 11.04.2005 r. - sygn. akt II K 948/04, wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 12.05.2005 r. - sygn. akt II K 180/05 i wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 11.07.2006 r. - sygn. akt II K 573/06, jednostkowe kary pozbawienia wolności i w miejsce orzeczonych tymi wyrokami kar wymierzył skazanemu S. A. karę łączną 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności,
- III. rozstrzygnięcia z połączonych wyroków nieobjęte wyrokiem łącznym pozostawił odrębnemu wykonaniu,
- IV. na mocy art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej w punkcie II kary łącznej okres pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 948/04, w dniu 5 lutego 2004 r. oraz w okresie od 4 marca 2005 r. do 11 kwietnia 2005 r. oraz w okresie od 8 kwietnia 2014 r. do 30 sierpnia 2014 r. oraz w sprawie o sygn. akt II K 180/05 w dniu 09.11.2004 r. oraz w okresie od 30 września 2014 r. do 7 listopada

2014 r. oraz okres kary łącznej 4 lat dotychczas odbytej w ramach wyroku z dnia 30 czerwca 2009 r. o sygn. akt II K 800/08,

- V. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego z dnia 4.07.2013 r. - sygn. akt II K 993/12,
- VI. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata H. W. określoną kwotę tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu,
- VII. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Powyższe orzeczenie nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron i uprawomocniło się w dniu 19 grudnia 2014 r.

Z kasacją od tego wyroku, w zakresie jego rozstrzygnięć zawartych w pkt II (o połączeniu kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego o sygn. II K 814/04, II K 948/04, II K 180/05 i II K 573/06) oraz w pkt IV (o zaliczeniu kar na poczet kary łącznej), wystąpił na korzyść skazanego Prokurator Generalny. Zarzucił temu orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie art. 85 k.k., polegające na objęciu wyrokiem łącznym kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 11 lipca 2006 r., sygn. akt II K 573/06, w sytuacji, gdy skazanie wynikające z tego wyroku uległo zatarciu z mocy prawa. Wywodząc w ten sposób, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i w związku z tym podlega uwzględnieniu na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 5 k.p.k.

Nie budzi bowiem wątpliwości, że wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 11 lipca 2006 r., w sprawie o sygn. akt II K 573/06, S. A. (podobnie jak jego brat T. A.) został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 233 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, a także oddano go pod dozór

kuratora. Sąd Rejonowy, w postępowaniu w przedmiocie wyroku łącznego prowadzonym w niniejszej sprawie, błędnie ustalił natomiast, że postanowieniem tegoż Sądu z dnia 30 grudnia 2008 r. (sygn. akt X Ko 2133/08) zarządzono wobec S. A. wykonanie powyższej kary pozbawienia wolności. Tymczasem z akt sprawy o sygn. II K 573/06 wynika bezspornie, że postanowieniem, o którym tu mowa, zarządzono wykonanie kary, ale wobec jego brata – T. A., nie zaś samego skazanego S. A. Analiza tych materiałów dowodzi również, że wobec tego ostatniego nigdy nie zarządzono wykonania omawianej kary pozbawienia wolności.

Zgodnie z dyspozycją art. 76 § 1 k.k. skazanie ulega zatarciu z mocy prawa z upływem 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. Wskazać tu należy, że wyrok Sądu Rejonowego w sprawie o sygn. akt II K 573/06 uprawomocnił się z dniem 19 lipca 2006 r. Orzeczeniem tym, poza karą pozbawienia wolności, nie wymierzono S. A. innych kar czy środków karnych. Mając na uwadze to wszystko oraz okoliczność, że nie doszło do zarządzenia względem tego skazanego wykonania omawianej tu kary pozbawienia wolności, skazanie go przywołanym tu wyrokiem uległo zatarciu z mocy prawa z dniem 19 stycznia 2012 r., a więc jeszcze przed datą wyrokowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w sprawie o sygn. II K 335/14.

Powyższe winien więc uwzględnić Sąd Rejonowy w wydanym przez siebie orzeczeniu w tej sprawie. Łącząc zaś w pkt II części dyspozytywnej wyroku karę jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem w sprawie o sygn. akt II K 573/06 z karami orzeczonymi innymi wyrokami oraz wymierzając skazanemu w efekcie tego nową karę łączną, Sąd ten dopuścił się rażącego naruszenia przepisu wskazanego w zarzucie kasacji, co trafnie wykazał Prokurator Generalny. Podkreślić bowiem należy, że skazanie, które uległo zatarciu z mocy prawa, nie może być w ogóle brane pod uwagę przy rozważaniu kwestii wydania wyroku łącznego. Stanowisko to jest od dawna konsekwentnie przyjmowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (ostatnio np. w wyroku SN z dnia 20 marca 2013 r., III KK 50/13, LEX nr 1292220). Słusznie podnosi też Prokurator Generalny, że omawiane tu uchybienie spowodowało ostatecznie wymierzenie skazanemu kary łącznej 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, natomiast przy prawidłowym procedowaniu Sądu kara ta oscylowałaby w wymiarze od jednego roku do 2 lat i 2

miesiący pozbawienia wolności. Tym samym doszło do rażącego naruszenia prawa, które miało przy tym istotny wpływ na treść wydanego wyroku łącznego.

Z tych wszystkich względów wyrok łączny Sądu Rejonowego w zaskarżonej niniejszą kasacją części ostać się nie może. Dlatego też Sąd Najwyższy uchylił rozstrzygnięcia zawarte w jego pkt II. i IV. oraz przekazał Sądowi Rejonowemu sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy miał przy tym na uwadze fakt, że Sąd Rejonowy podjął – jak sam wskazał – próbę sanowania omawianego tu uchybienia, wydając, po jego dostrzeżeniu, w stosunku do S. A. z urzędu, w dniu 13 marca 2015 r., nowy wyrok łączny w sprawie o sygn. akt II K 96/15. Od tego orzeczenia apelację wniósł oskarżyciel publiczny. Po jej rozpoznaniu, Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 26 czerwca 2015 r., sygn. akt XXIII Ka 385/15, wobec stwierdzenia tzw. bezzwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., uchylił zaskarżone orzeczenie i umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Okoliczności te nie skutkowały więc bezzasadnością czy niedopuszczalnością wniesienia niniejszej kasacji, a uchybienie, o jakim w niej mowa, można było wyeliminować w tej sytuacji przez uchylenie wyroku łącznego Sądu Rejonowego w zaskarżonym omawianą skargą zakresie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy weźmie pod uwagę powyższe wywody i rozważy możliwość połączenia pozostałych wyroków objętych pkt II zgodnie z wymogami wskazanymi w art. 85 k.k.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w wyroku.

kc